

METODA SI ECHIPAMENT PENTRU DETERMINAREA DURATEI DE
VIATA RAMASA A SISTEMELOR DE IZOLATIE ALE
TRANSFORMATOARELOR DE PUTERE – EDVTP –
PN-III-P2-2.1-PTE-2016-0053 Contractul nr. 6PTE/06.10.2016

REZUMAT RAPORT ETAPA I

In cadrul primei etape, care cuprinde **conceperea, realizarea si experimentarea modelului experimental pentru masurarea curentilor de absorbtie/resorbție cu celula on-line in laborator**, s-au realizat urmatoarele activitati:

A. Proiectarea si realizarea modelului pentru masurarea curentilor de absorbtie/resorbție cu celula on-line in laborator (Activitatea A1.1)

A1. Proiectarea modelului pentru masurarea curentilor de absorbtie/resorbție cu celula on-line in laborator (Sub. A1.1-1) – subactivitate realizata de Partener (UPB)

Pentru a detecta modificarea unor parametri importanti ai uleiului electroizolant, partenerul UPB a proiectat un model experimental de laborator, care contine un circuit hidraulic, un sistem de conditionare termica pentru a asigura circulatia uleiului de transformator cu parametri similari acelora din transformatoare si o celula speciala pentru masuratori on-line ale curentilor de absorbtie/resorbție.

A.1.1. Celula de masura

Celula de masura proiectata in cadrul Proiectului trebuie sa permita atat masurarea curentilor de absorbtie/resorbție in uleiul din cuvele transformatoarelor aflate in functiune cat si a diferitelor esantioane de ulei prelevate din transformatoare In functiune sau supuse unor procese de Imbatranire.

A.1.2. Model experimental de masurare a curentilor cu celula de ulei on-line

Instalatia pentru masurarea in laborator a curentilor din ulei este similara celei standard, fiind formata din celula de masura on-line, un electrometru Keithley 6517B si un PC.

A.1.3. Sistemul de conditionare termica a celulei on-line

Sistemul de incalzire este de tip manson rezistiv.

A.1.4. Sistemul hidraulic al celulei

Sistemul hidraulic al celulei este compus din ansamblul de conducte si elemente de control al curgerii uleiului, respectiv un robinet normal inchis pe circuitul de intrare a uleiului in celula, un robinet normal inchis pe circuitul de iesire a uleiului din celula, o pompa manuala de ulei pe circuitul de intrare si furtun transparent rezistent la ulei electroizolant.

A2. Realizarea modelului experimental pentru masurarea curentilor de absorbtie/resorbție in laborator (Sub. A1.1-2) - subactivitate realizata de Coordonator (Simtech International)

Modelul experimental a fost realizat de catre coordonatorul Proiectului, Simtech International pe baza proiectului elaborat de partenerul UPB in cadrul primei subactivitati.

A.2.1. Sistemul de conditionare termica a celulei on-line

Sistemul de incalzire de tip manson rezistiv s-a realizat astfel: peste cilindrul exterior al celulei s-a aplicat un strat de banda autoadeziva Kapton, peste acesta s-a aplicat un fir rezistiv de

constantan si un strat de banda Kapton, iar la exterior, s-a aplicat un strat de vata minerala cu folie de aluminiu.

A.2.2. Sistemul hidraulic al celulei

Sistemul hidraulic al celulei este compus din ansamblul de conducte si elemente de control al curgerii uleiului, conform celor precizate la punctul A.1.4.

A.2.3. Cadrul suport al instalatiei

S-a realizat cadrul suport al modelului experimental si s-au montat pe el celula, sistemul hidraulic de circulatie a uleiului, sistemul de conditionare termica a uleiului si s-a asigurat alimentarea electrica a modelului, asigurand masurile de protectie electrica corespunzatoare fata de carcasa legata la pamant a incintei de masurare.

In concluzie, avand in vedere faptul ca modelul experimental a fost realizat, se apreciaza ca obiectivele subactivitatii A1.1.-2 au fost realizate integral.

B. Experimentarea modelului experimental pentru masurarea curentilor de absorbtie/resorbtie cu celula on-line in laborator (Activitatea A1.2)

B.1. Realizarea testelor pentru validarea modelului experimental pentru masurarea curentilor de absorbtie/resorbtie cu celula on-line in laborator (Sub. A1.2-1) - subactivitate realizata de Coordonator (Simtech International)

B.1.1. Verificarea dimensiunilor electrozilor

Cu un subler digital electronic s-au verificat dimensiunile electrozilor celulei, abaterile acestora fata de proiect fiind mai mici de 1 %.

B.1.2. Umplerea celulei on-line cu ulei

Cu ajutorul pompei de umplere s-a realizat o umplere a celulei cu ulei nou TR 25 A la temperatura camerei (28 °C).

B.1.3. Functionarea sistemului de incalzire a celulei

S-au realizat mai multe teste de incalzire si mentinere a temperaturii si s-a constatat ca dupa atingerea temperaturii alese, celula isi mentine temperatura constanta (cu variatii de ± 1 °C fata de valoarea stabilita) pe durata de experimentare dorita.

B.1.4. Masurarea curentilor de absorbtie/resorbtie

Modul de operare cu celula on-line (curatarea celulei, tratamentul si pregatirea esantioanelor, umplerea celulei cu ulei, relaxarea uleiului din celula, incalzirea uleiului in celula, efectuarea masuratorilor curentilor de absorbtie/resorbtie, golirea celulei de ulei) s-a realizat fara a intampina dificultati deosebite sau deficiente de functionare a instalatiei.

B.2. Validarea experimentală a modelului experimental pentru masurarea curentilor de absorbtie/resorbtie cu celula on-line in laborator (Sub. A1.2-2) - subactivitate realizata de Partener (UPB)

B.2.1. Masuratori cu celula standardizata

Pentru validarea modelului de laborator de masurare on-line a curentilor de absorbtie si resorbtie s-au efectuat doua tipuri de masuratori ale acestora, respectiv cu celula standard pentru lichide si cu modelul realizat in cadrul Proiectului. Ambele tipuri de masuratori s-au efectuat la trei temperaturi, respectiv 28, 40 si 60 °C. In ambele cazuri s-au inregistrat curentii de absorbtie/resorbtie si s-au trasat curbele de variatie in timp ale acestora.

B.2.2. Masuratori cu celula online

S-au efectuat masuratori ale curentilor de absorbtie (i_{abs}) si resorbtie (i_{res}) ale uleiului cu celula online in aceleasi conditii (tensiune, temperatura) ca si cazul utilizarii celulei standard (B.2.1).

B.2.3. Validarea celulei online

Pentru validarea celulei online s-au comparat curbele de variatie a curentilor raportati masurati cu cele doua celule: standard si online. S-a constatat ca formele curbelor curentilor de absorbtie si de resorbtie raportati masurati cu celula online sunt destul de apropiate de acelea ale curentilor masurati cu celula standard.

In concluzie, celula realizata poate fi utilizata, fara erori, pentru masurarea online a curentilor de absorbtie/resorbtie si calculul rezistivitatii uleiurilor din transformatoarele de putere.

C. Diseminarea rezultatelor (Activitatea A1.3) - subactivitate realizata de Partener (UPB)

Obiectivele Proiectului **PN-III-P2-2.1-PTE-2016-0053** si o parte din rezultatele obtinute prin experimentarile efectuate pe esantioane din hartie Kraft au fos prezentate la Simpozionul ACTUALITATI SI PERSPECTIVE IN DOMENIUL MASINILOR ELECTRICE (SME'16), Editia a XII-a, Bucuresti, Bucuresti, 11 noiembrie, 2016, in cadrul lucrarii intitulate „*Determinarea duratei de viata ramasa a componentei solide a izolatiei unui transformator de putere pe baza curentilor de absorbtie/resorbtie*”, autori: P. V. Notingher, L. M. Dumitran, G. Tanasescu, S. Busoi, V. Badicu si R. Setnescu.

Lucrarea (15 pagini, 43 referinte bibliografice) a fost publicata in Volumul Simpozionului intitulat ACTUALITATI SI PERSPECTIVE IN DOMENIUL MASINILOR ELECTRICE (SME'16), Editia a XII-a, Bucuresti, 11 noiembrie, 2016, Paper 15, pp. 1-15, ISSN: 1843-5912 si este atasata Raportului la Etapa 1.